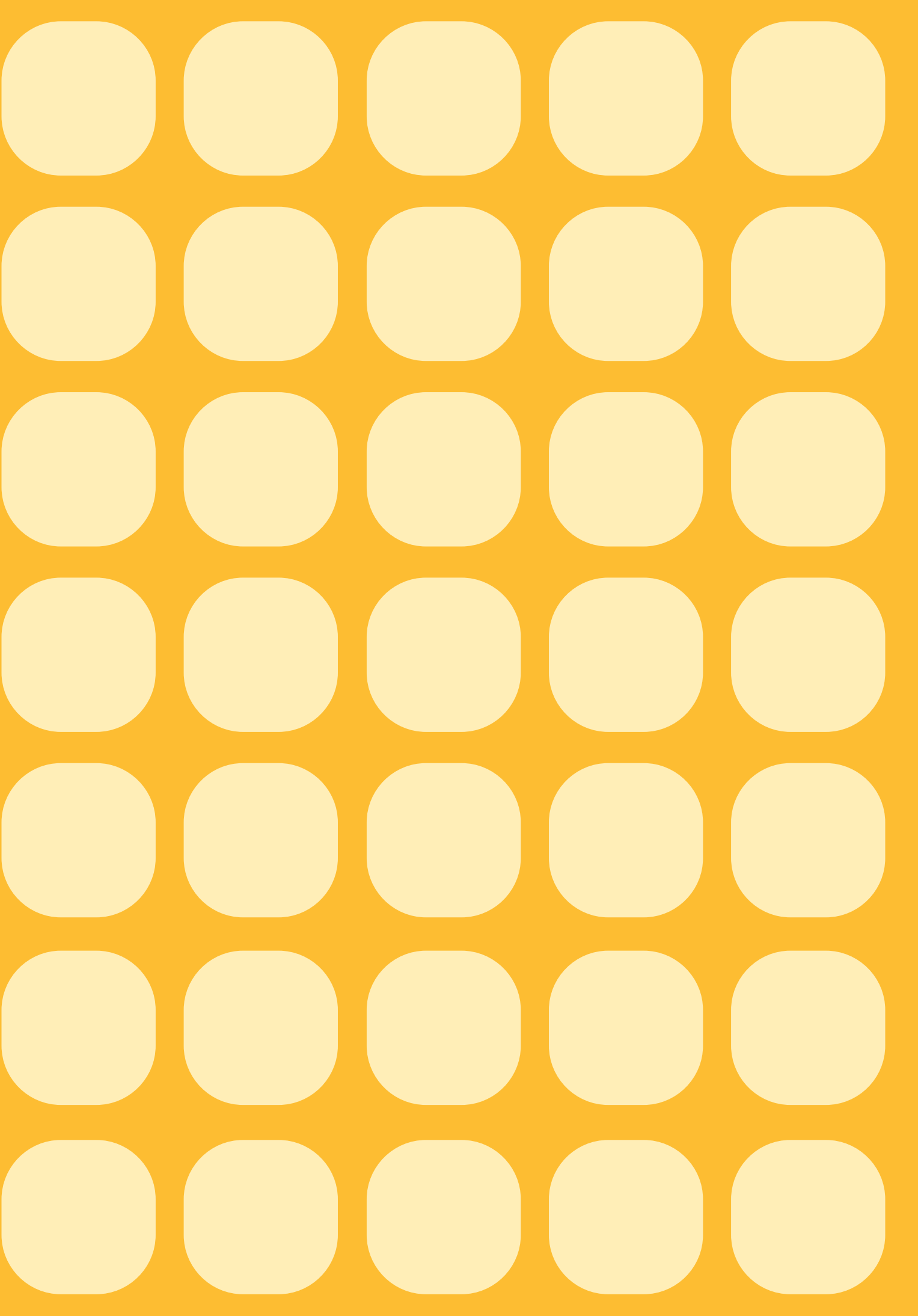

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Biuro Pełnomocnika Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Konwencja ONZ
o Prawach Osób
Niepełnosprawnych

Tekst przyjazny dzieciom

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Tekst przyjazny dzieciom

na temat

**Konwencji ONZ
o Prawach Osób
Niepełnosprawnych**

Warszawa, grudzień 2012 roku

Niniejsza publikacja została opracowana przy wykorzystaniu publikacji

UNICEF – The Victor Pineda Foundation zatytułowanej
“Child-Friendly Text UN Disability Convention DRAFT 13 September 2007”

Tekst Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych można przeczytać w Internecie na stronie

[http://www.niepelnosprawni.gov.pl/
dokumenty-organizacji-narodow-zj/konwencja-o-prawach/](http://www.niepelnosprawni.gov.pl/dokumenty-organizacji-narodow-zj/konwencja-o-prawach/)

Oficjalny tekst Konwencji w języku polskim jest opublikowany w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 25 października 2012 r., poz. 1169.

Opracowanie tekstu publikacji w języku polskim i redakcja publikacji:
**Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej**

Autor ilustracji: **Lara Peralta**

Spis treści

- **Wprowadzenie** **Strona 4**
- **Informacje o dokumencie** **Strona 6**
- **Informacje na temat Konwencji** **Strona 8**
- **Jakie są Twoje prawa?** **Strona 10**
- **W jaki sposób Twoje prawa stają się rzeczywistością w życiu codziennym?** **Strona 18**

1. Wprowadzenie

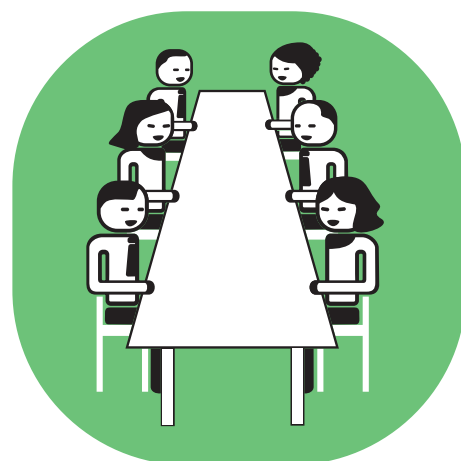

1. Wprowadzenie

Tekst ten został opracowany, aby zapewnić wszystkim dzieciom, zarówno niepełnosprawnym jak i sprawnym, wiedzę na temat Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych.

Czym jest Konwencja?

Konwencja jest umową zawieraną pomiędzy państwami. Kiedy państwo podpisuje i ratyfikuje konwencję, to tym samym obiecuje, że jego rząd będzie w swoich działaniach stosował jej postanowienia.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych jest umową, która ma pomóc w zapewnieniu, aby niepełnosprawne dzieci i niepełnosprawne osoby dorosłe były traktowane w sposób sprawiedliwy i mogły uczestniczyć we wszystkich aspektach życia, tak jak inne osoby. Prawa zapisane w tej Konwencji nie są nowe. Są to prawa człowieka, które odnoszą się do wszystkich dzieci i osób dorosłych. Konwencja jest potrzebna, aby zagwarantować przestrzeganie tych praw w odniesieniu do osób niepełnosprawnych.

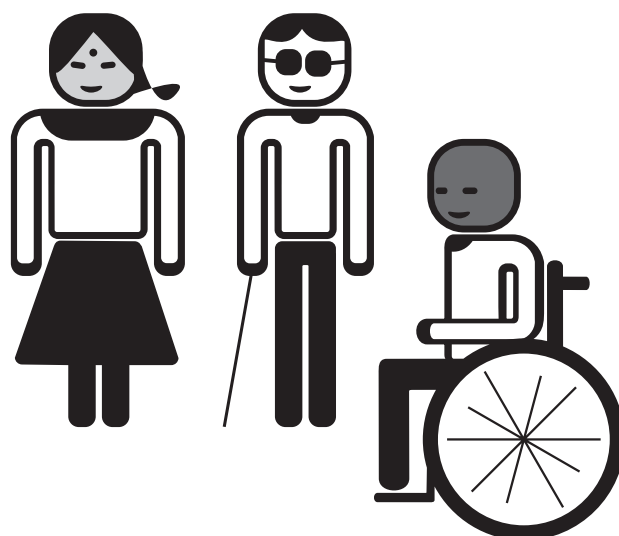
Czym jest niepełnosprawność?

Osoba jest niepełnosprawna, gdy ma trudności w zakresie widzenia, słyszenia, chodzenia, nauki albo wykonywania innych czynności. Jest wiele rodzajów niepełnosprawności, a niektórych z nich nie możemy zobaczyć. Czasami potrzebne są zmiany budynków, zasad i postaw, aby niepełnosprawne dziecko mogło uczestniczyć w życiu, bawić się i chodzić do szkoły.

Szkoła, w której dostępne są książki możliwe do odsłuchania (audio książki), tłumacze języka migowego i podjazdy jest szkołą, która odpowiednio traktuje niepełnosprawne dzieci, dając im równe szanse nauki. Wszyscy powinniśmy mieć szansę uczęszczania do szkoły. Konwencja pomaga w tworzeniu takiej możliwości.

2. Informacje o dokumentacie

2. Informacje o dokumencie

Ten dokument jest przyjaznym dla dzieci tekstem informującym o treści Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Ludzie z wielu różnych państw na świecie pracowali razem nad opracowaniem tej Konwencji. Poszukiwali oni dobrych działań i przepisów prawnych, które mogą pomóc osobom niepełnosprawnym w pójściu do szkoły, uzyskaniu pracy i w szczęśliwym życiu w swoim środowisku.

W następnych rozdziałach dowiesz się wszystkiego o swoich prawach oraz co te prawa znaczą w Twoim życiu. Jeśli ludzie szanują prawa innych osób, pomagają to w tworzeniu sprawiedliwego i spokojnego świata.

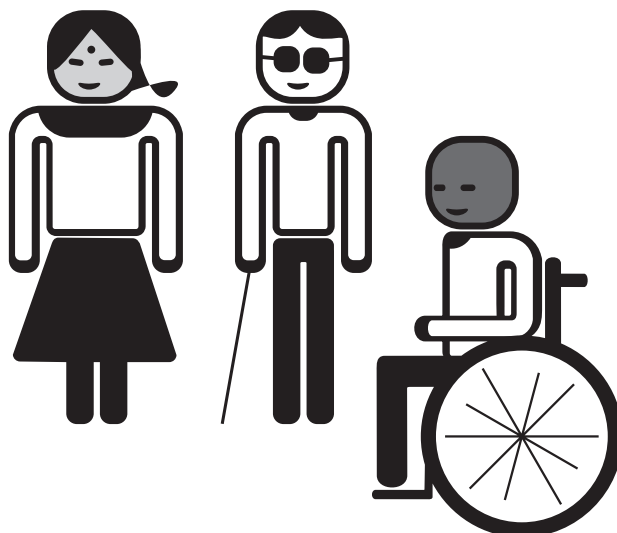
Co to są „prawa”?

„Prawa” to coś, co każde dziecko powinno mieć i być w stanie z tego korzystać. Wszystkie dzieci mają takie same prawa, także dzieci niepełnosprawne. Wszystkie prawa są jednakowo ważne.

W Konwencji wymienione są prawa dorosłych osób niepełnosprawnych i niepełnosprawnych dzieci oraz określone zasady realizacji tych praw w praktyce. Każde państwo, które ratyfikuje Konwencję, zobowiązuje się do stosowania tych zasad.

3. Informacje na temat Konwencji

3. Informacje na temat Konwencji

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych uznaje, że każda osoba ma równe prawa i że prawa każdej osoby powinny być przestrzegane przez wszystkich.

Pomaga to zapewnić, aby krajowe prawodawstwo w pełni chroniło prawa osób niepełnosprawnych, w tym niepełnosprawnych dzieci.

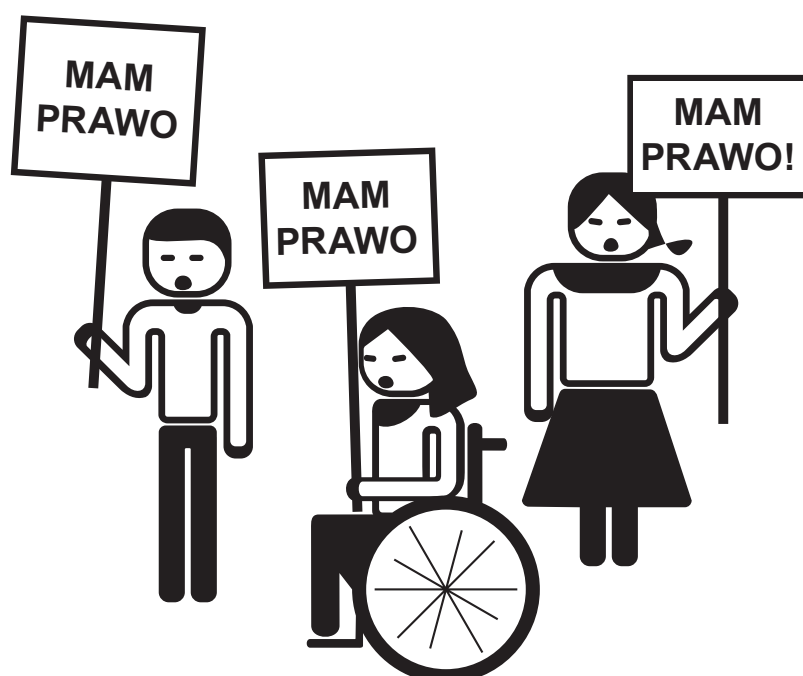
Konwencja wskazuje rządowi Twojego państwa i Twojej rodzinie, jak mają Tobie pomóc w korzystaniu z Twoich praw. Wszystkie te prawa są ważne i mają być przestrzegane przez cały czas.

Czasami, myśląc o prawach musimy zastanowić się, co jest nam potrzebne, abyśmy mieli równe szanse dla osiągnięcia naszych celów. W miarę dorastania uzyskujemy większą odpowiedzialność w zakresie dokonywania wyborów i korzystania z praw.

Prawa gwarantowane osobom niepełnosprawnym w Konwencji są tymi samymi prawami człowieka, które są uznane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i w Konwencji o prawach dziecka. Prawa te mają zagwarantować, aby dzieci miały wszystko, co jest potrzebne do ich wzrostu, rozwoju i nauki w warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dobre zdrowie oraz aby w pełni mogły rozwinąć swoje możliwości jako członkowie społeczeństwa.

4. Jakie są Twoje prawa?

4. Jakie są Twoje prawa?

• Artykuł 1

Dzieci niepełnosprawne mają takie same prawa i wolności, jakie są gwarantowane wszystkim dzieciom. Kiedy dzieci mają trudności w zakresie widzenia, słyszenia, chodzenia albo nauki, mogą napotykać bariery, jakich nie mają inne dzieci. Należy przestrzegać równych praw dzieci niepełnosprawnych. Dzieci niepełnosprawne powinny być traktowane sprawiedliwie i z poszanowaniem ich godności.

• Artykuł 2

Znaczenie niektórych wyrazów użytych w Konwencji:

- „Komunikacja” to porozumiewanie się, często dzięki różnym sposobom pokonywania barier występujących przy czytaniu, słuchaniu, mówieniu i rozumieniu. Można wtedy korzystać z alfabetu Braille’a, języka migowego, druku dużą czcionką, pomocy osoby, która przeczyta coś dla nas lub z innych pomocnych sposobów porozumiewania się.
- „Język” obejmuje język mówiony i język migowy, a także inne formy przekazywania informacji bez wypowiedzania słów.
- „Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność” występuje wtedy, gdy ludzie nie są traktowani sprawiedliwie, z powodu ich niepełnosprawności. Nie można uniemożliwiać dzieciom niepełnosprawnym korzystania z ich praw na zasadzie równości z innymi dziećmi.
- „Racjonalne usprawnienie” oznacza, że jeśli potrzeba coś zmienić, aby umożliwić osobie niepełnosprawnej uczestnictwo i może to być zmienione w rozsądnym zakresie – to musi to być wykonane.
- „Uniwersalne projektowanie” oznacza, że wszystko jest projektowane tak, aby mogło być używane przez wszystkich w możliwie największym stopniu.

• Artykuł 3

Masz prawo do:

- Godności;
- Sprawiedliwości bez dyskryminacji;
  - Włączenia w działania;
  - Akceptacji swojej osoby, bez względu na niepełnosprawność;
  - Równych szans, aby możliwa była realizacja Twoich marzeń;
  - Dostępności, abyś mógł wejść do miejsc publicznych i aby to nie było utrudnione albo byś nie spotkał się z odmową;
  - Równych możliwości, niezależnie od tego, czy jesteś chłopcem czy dziewczynką;
  - Poszanowania Twoich zdolności i zachowania Twojej tożsamości, czyli abyś mógł pozostać tym, kim jesteś.

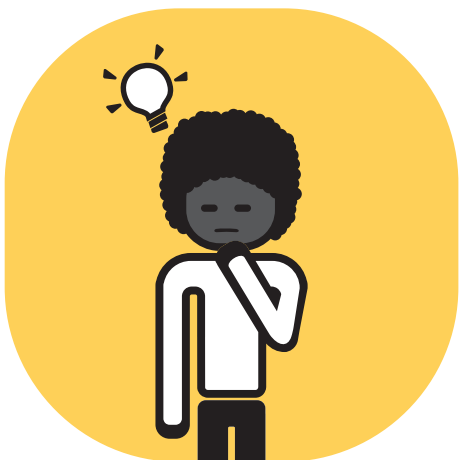

• Artykuł 4

Nie może być żadnych przepisów prawnych, które dyskryminują niepełnosprawne dzieci! Dzieci niepełnosprawne muszą uczestniczyć w podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą.

• Artykuły 5 i 6

Z prawa ma wynikać, że wszyscy są równi. Dotyczy to szczególnie niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt.

• Artykuł 7

Dzieci, zarówno niepełnosprawne jak i sprawne, mają własne opinie oraz pomysły i powinny móc je wyrażać. Dzieci niepełnosprawne powinny korzystać w pełni z wolności zagwarantowanych wszystkim dzieciom!

• Artykuł 8

Jest niedopuszczalne nadawanie etykiety lub niesprawiedliwe traktowanie dzieci niepełnosprawnych. Dzieci niepełnosprawne mogą robić cudowne rzeczy. A ludzie powinni o tym wiedzieć!

- **Artykuł 9**

Kiedy dzieci niepełnosprawne dorastają, muszą mieć możliwość samodzielnego funkcjonowania i pełnego udziału we wszystkich sferach życia, bez barier, które uniemożliwią im pójście do szkoły lub pracy, realizację marzeń.

- **Artykuł 10**

Masz prawo do życia i nikt, z mocy prawa, nie może odebrać go Tobie.

- **Artykuł 11**

Masz prawo do ochrony i bezpieczeństwa podczas wojny lub w sytuacji awaryjnej albo podczas burzy czy klęsk żywiołowych.

- **Artykuł 12**

Sam fakt, że jesteś osobą niepełnosprawą, nie pozbawia Cię równości wobec prawa i możliwości korzystania ze wszystkich środków prawnych w różnych obszarach życia.

- **Artykuły 13 i 14**

Masz prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

- **Artykuł 15**

Masz prawo do tego, aby nikt nie poddał Cię torturom ani okrutnie potraktował.

- **Artykuł 16**

Masz prawo do ochrony przed przemocą i nadużyciami, przed wykorzystaniem i niewłaściwym traktowaniem.

- **Artykuł 17**

Niezależnie od tego, jaki jesteś, masz prawo do poszanowania Twoich zdolności fizycznych i umysłowych.

- **Artykuł 18**

Masz być zarejestrowany po urodzeniu i od urodzenia masz prawo do nazwiska, do nabycia obywatelstwa oraz prawo znać rodziców i podlegać ich opiece. Możesz mieszkać, gdzie chcesz, w wybranym kraju.

- **Artykuł 19**

Masz prawo do dokonywania wyboru miejsca zamieszkania oraz podjęcia decyzji, czy chcesz prowadzić życie samodzielnie i przy włączeniu w społeczeństwo, na zasadzie równości z innymi osobami.

- **Artykuł 20**

Masz prawo przemieszczać się i być samodzielnym. Jeśli potrzebujesz pomocy w przemieszczaniu się, powinieneś ją otrzymać!

- **Artykuł 21**

Jeśli potrzebujesz korzystać z języka migowego, alfabetu Braille'a lub innej pomocy w wypowiedaniu się, powinieneś ją otrzymać! Masz prawo wypowiadać się i wyrażać opinie. Masz prawo dostępu do informacji przeznaczonych dla ogółu społeczeństwa.

- **Artykuł 22**

Masz prawo do prywatności, niezależnie od tego, czy jesteś osobą niepełnosprawną, czy też sprawną.

- **Artykuł 23**

Masz prawo do życia w rodzinie, a rząd powinien wspierać Twoją rodzinę, aby mogła zapewnić Tobie opiekę. Jeśli nie jest możliwe, abyś mieszkał z Twoją najbliższą rodziną, rząd powinien pomóc w zapewnieniu opieki przez dalszą rodzinę, albo miejscową społeczność. Gdy dorośniesz, będziesz miał prawo do zawarcia małżeństwa i posiadania rodziny.

- **Artykuł 24**

Masz prawo rozpocząć naukę w szkole, bez wykluczenia z systemu edukacji ze względu na niepełnosprawność. Rząd powinien zapewnić pomoc, jaka jest Ci potrzebna do korzystania z tego prawa, tj. powinien zapewnić np. możliwość korzystania z odpowiednich sposobów

komunikowania się oraz odpowiednie przygotowanie nauczycieli, aby mogli sprostać Twoim potrzebom.

- **Artykuły 25 i 26**

Masz prawo do dobrej opieki zdrowotnej bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz prawo do uzyskania pomocy w postaci rehabilitacji niezbędnej dla umożliwienia uczestnictwa w różnych obszarach życia.

- **Artykuł 27**

Masz prawo do pracy i uzyskania zatrudnienia, na zasadzie równości z innymi osobami.

- **Artykuł 28**

Masz prawo do odpowiednich warunków życia, z uwzględnieniem odpowiedniego wyżywienia, odzieży i mieszkania, bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.

- **Artykuł 29**

Masz prawo, gdy dorośniesz, do udziału w polityce, pełnienia funkcji publicznych, do głosowania i kandydowania w wyborach, na zasadzie równości z innymi osobami.

- **Artykuł 30**

Masz równe z innymi osobami prawo do udziału w sztuce, sporcie, grach i działalności rozrywkowej realizowanej np. w teatrach, muzeach, bibliotekach i na placach zabaw oraz do dostępu do tych miejsc bez dyskryminacji.

- **Artykuł 31**

Masz prawo do poszanowania prywatności i do etycznego traktowania w trakcie prowadzonych badań naukowych i zbierania informacji na temat niepełnosprawności.

- **Artykuł 32**

Masz prawo oczekiwać, że będzie prowadzona współpraca międzynarodowa w zakresie dostępu do informacji i jej wymiany, a także w zakresie zapewniania pomocy w usuwaniu barier związanych z niepełnosprawnością.

- **Artykuł 33**

Rząd musi poświęcić uwagę Konwencji i zapewnić, by była ona przestrzegana i by były podejmowane kroki dla umożliwienia poszanowania praw wszystkich osób niepełnosprawnych. Masz prawo uczestniczyć w procesie oceny tych działań.

- **Artykuł 34**

Specjalnie utworzony Komitet do Spraw Osób Niepełnosprawnych odbywa regularne spotkania, aby zapewnić, że państwa postępują zgodnie z Konwencją. Komitet ma odpowiadać na pytania i służyć radą państwom i społecznościom w zakresie ochrony praw osób niepełnosprawnych.

- **Artykuły 35, 36, 37, 38 i 39**

Każde państwo, które jest stroną Konwencji, przygotowuje specjalne sprawozdanie dla Komitetu, w którym opisuje, co zostało zrobione dla ochrony praw osób niepełnosprawnych. Komitet współpracuje z ekspertami i reprezentantami osób niepełnosprawnych z całego świata, aby zapewnić, że ich głos jest brany pod uwagę.

- **Artykuł 40**

Państwa strony Konwencji odbywają regularne spotkania, aby możliwa była wymiana doświadczeń i pomysłów oraz wzajemna pomoc w ochronie praw osób niepełnosprawnych i wypełnianiu zobowiązań wynikających z Konwencji.

- **Artykuł 41**

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych przechowuje dostarczone przez państwa dokumenty podpisania, ratyfikowania lub przystąpienia do Konwencji w bezpiecznym miejscu.

- **Artykuł 42**

Począwszy od 30 marca 2007 roku, wszystkie państwa należące do Organizacji Narodów Zjednoczonych mogły poprzez podpisanie Konwencji potwierdzić zasady określone w Konwencji i zobowiązać się do ochrony wymienionych w niej praw osób niepełnosprawnych.

- **Artykuły 43, 44, 45, 46, 47 i 48**

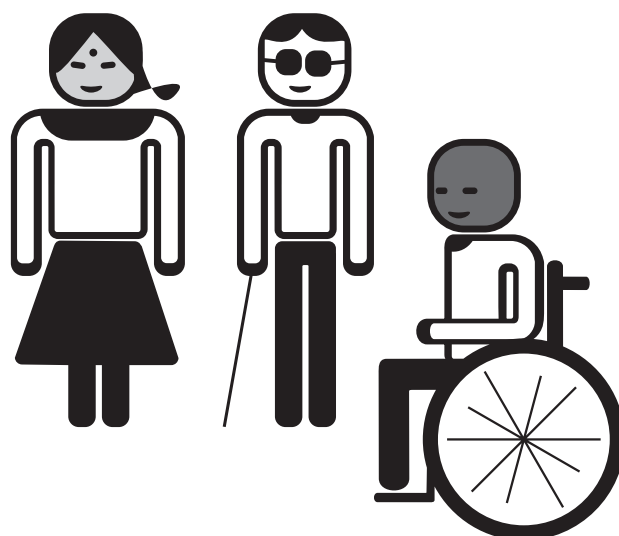
Rząd potwierdza, że jest związany Konwencją, gdy Konwencja staje się częścią prawodawstwa krajowego. Wtedy państwo, które podpisało Konwencję składa Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych dokument jej ratyfikacji i staje się stroną Konwencji. Państwo może także przystąpić do Konwencji – bez jej podpisania.

- **Artykuły 49 i 50**

Wszystkie dzieci mogą uzyskać informacje o Konwencji, gdyż jest ona dostępna w wielu różnych językach i w formach dostępnych dla osób ze specjalnymi potrzebami.

5. W jaki sposób Twoje prawa stają się rzeczywistością w życiu codziennym?

5. W jaki sposób Twoje prawa stają się rzeczywistością w życiu codziennym?

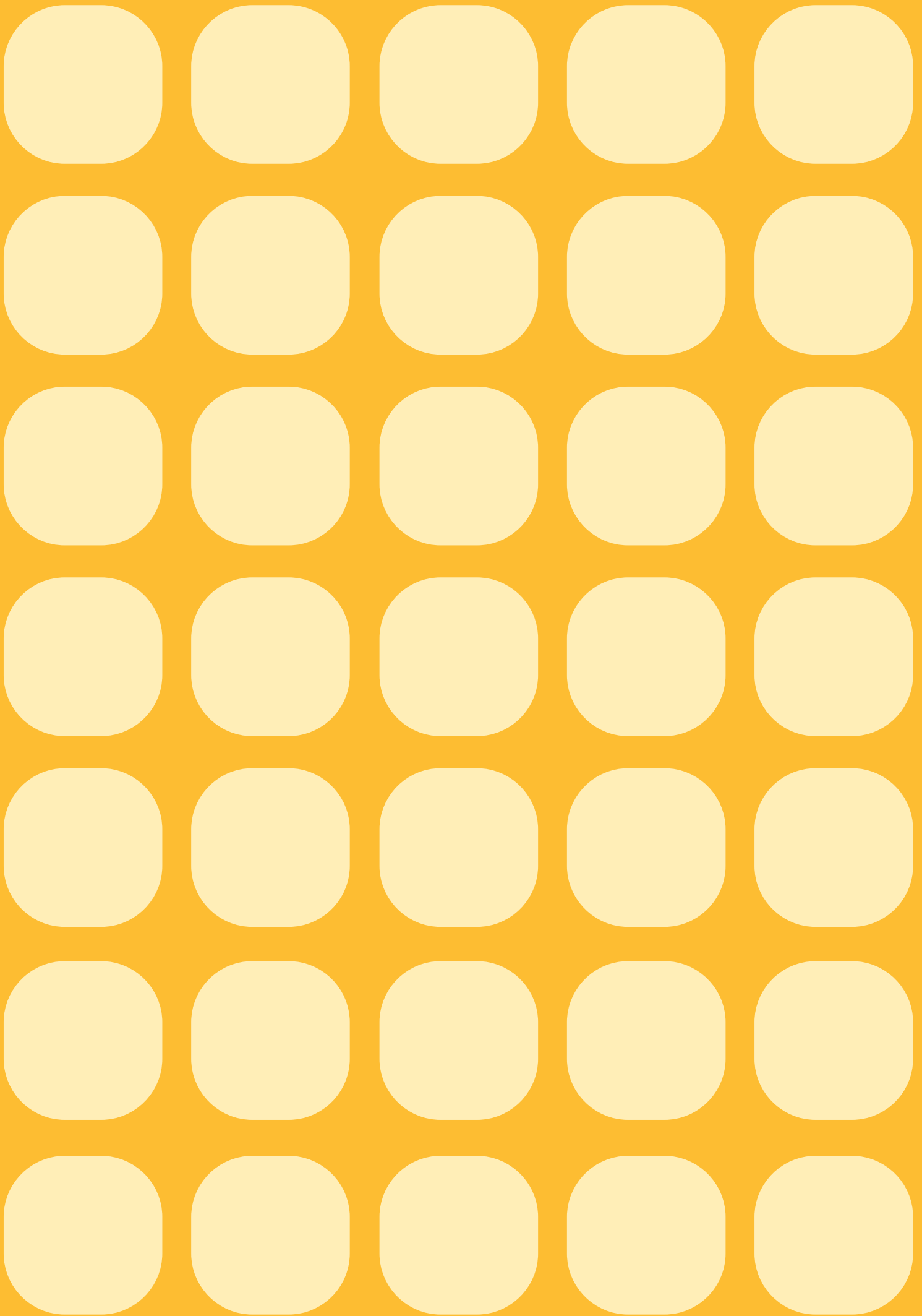
- Dorośli powinni udzielać dzieciom, niezależnie od rodzaju ich niepełnosprawności i napotykanym przez nie trudności, pomocy i wsparcia w przemieszczaniu się, komunikowaniu i w kontaktach z innymi dziećmi.
- Każde dziecko na świecie wygląda inaczej i może mieć inne pomysły, doświadczenia, tradycje i ZDOLNOŚCI.

Te różnice tworzą nowe możliwości, nowe nadzieje, nowe marzenia i nowe przyjaźnie. Różnice wśród ludzi na świecie są skarbem, który powinniśmy doceniać i dzielić się nim.

Każde dziecko jest częścią światowej rodziny i daje wkład dzięki swoim unikalnym ZDOLNOŚCIOM. Żadne dziecko nie może być wykluczone.

www.niepelnosprawni.gov.pl